

Vejle, den 29. oktober 2014

Til
Undervisningsministeriet
Afdelingen for Ungdoms- og Voksenuddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Emne: "Høringsvar – kombineret ungdomsuddannelse"

Produktionsskoleforeningens høringsvar vedr. udkast til Bekendtgørelse om kombineret ungdomsuddannelse

I Produktionsskoleforeningen (PSF) ser vi mange gode elementer i Bekendtgørelsen om kombineret ungdomsuddannelse. Allerede med Aftaletekstens skitsering af den kombinerede ungdomsuddannelse tog vi i PSF godt imod den ny uddannelse, og vi glædede os over den rolle, som vi er udset til at spille i uddannelsen. Det gør vi fortsat, og når vi ser mange gode elementer også i bekendtgørelsen, er det, fordi vi i bekendtgørelsen – for hovedpartens vedkommende – ser såvel intentionerne fra Aftaleteksten som lovtekstens indhold udmøntet i bekendtgørelsen.

Der er imidlertid enkelte – og vigtige – undtagelser, hvor bekendtgørelsen synes at lægge en anden vægt end de hidtidige retninger for kombineret ungdomsuddannelse, og det er noget af det, vi finder grund til at påpege i vores høringsvar. Derudover peger vi på enkelte andre problemstillinger, som for os at se bør løses eller tydeliggøres, således at vi som institutioner omkring kombineret ungdomsuddannelse får de bedste rammer for at arbejde sammen om og udbyde en god og meningsfuld uddannelse, som de unge faktisk kan bruge til noget!

1. En stærkere betoning af det uddannelsesrettede formål

I Lov om kombineret ungdomsuddannelse (§ 1) angives et treleddet formål med uddannelsen, nemlig et beskæftigelsesrettet, et uddannelsesrettet og et dannelsesrettet formål. Vi forstår udmærket, at en bekendtgørelse ikke skrives for at gentage, hvad der allerede er angivet i loven, men i PSF finder vi det ikke desto mindre bemærkelsesværdigt, at bekendtgørelsens kapitel 1 meget kraftigt betoner det beskæftigelsesrettede formål, mens såvel det uddannelsesrettede som det dannelsesrettede formål faktisk ikke fremgår. Her finder vi faktisk, at bekendtgørelsen lægger en anden vægtning, end den der er angivet i loven, og det er problematisk.

I PSF mener vi, at særligt det uddannelsesrettede bør fremhæves på linje med det beskæftigelsesrettede. Det gør vi, fordi vi betragter hhv. det beskæftigelsesrettede og det uddannelsesrettede som ligeværdige formål, som udbydere af kombineret ungdomsuddannelse skal holdes fast på at have som mål for uddannelsesforløbene. Med en så stærk betoning af det beskæftigelsesrettede kan bekendtgørelsen medvirke til at flytte vægten i uddannelsesforløbet bort fra videre uddannelse, og det mener vi hverken er hensigtsmæssigt eller i tråd med intentioner i Aftaletekst og lovgivningen.

Forslag: Til bekendtgørelsens § 2 tilføjes pkt. 5) og 6) (ændringer fremhævet med fed skrift):

§ 2. Målet med uddannelsen er, at den uddannede

5) har opnået kvalifikationer, der kan føre til gennemførelse af ordinær erhvervsuddannelse,

6) har interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

2. Tydeliggørelse af muligheden for afklarende forløb inden kombineret ungdomsuddannelse

Et centralt element i målgruppebeskrivelsen for kombineret ungdomsuddannelse er, at eleverne skal være motiverede for uddannelse (jf. § 2, stk. 2 i Lov om kombineret ungdomsuddannelse). I PSF har vi fra begyndelsen været opmærksomme på vigtigheden af, at det er de rigtige unge, der påbegynder kombineret ungdomsuddannelse – både fordi der er angivet en målgruppeprofil, men også forstærket af det faktum at uddannelsen er kvotebelagt, og det på en sådan måde, at et frafald – uanset hvor tidligt i uddannelsen det måtte ske – ikke kan opfyldes af en ny elev (fordi kvoten er 2.500 årlige elever og netop *ikke* 2.500 årselever). Facit er, at det bliver særdeles vigtigt, at Ungdommens Uddannelsesvejledning rammer plet i deres målgruppevurdering. Derfor har vi i PSF tidligere foreslået, at elever inden optagelse på kombineret ungdomsuddannelse gennemgår et praktisk afklaringsforløb, fx på en produktionsskole. I PSF er vi fortsat meget opmærksomme på vigtigheden af, at det er de rigtige unge, der påbegynder kombineret ungdomsuddannelse, herunder at de er motiverede for uddannelse og i øvrigt er omfattet af målgruppen.

I PSF mener vi, at bekendtgørelsen med fordel kunne skærpe kravet om afklaring inden optag på kombineret ungdomsuddannelse. Vi anerkender, at det er Ungdommens Uddannelsesvejledning, der har ansvar for målgruppevurdering til kombineret ungdomsuddannelse, men vi vil konkret foreslå, at bekendtgørelsen i kapitel 2 (Adgang og optagelse) tydeliggør muligheden for et praktisk afklaringsforløb på fx en produktionsskole inden optag på kombineret ungdomsuddannelse. Når vi finder det nødvendigt – til trods for at muligheden for et sådant forløb jo allerede

foreligger – er det, fordi vi mener, at det at få den rigtige målgruppe til uddannelsen står som et helt centralt punkt, for så vidt uddannelsen skal blive den succes, som vi alle håber på.

Forslag: Til bekendtgørelsens § 4 tilføjes et nyt stk. 2, således at det efterfølgende stk. bliver stk. 3 (ændringer fremhævet med fed skrift):

§ 4. Stk. 2. Ungdommens Uddannelsesvejledning kan som led i målgruppevurderingen til kombineret ungdomsuddannelse anvende afklarende forløb på fx en produktionsskole.

3. En præcisering af uddannelsens struktur; om heltidsundervisning og tolkningen heraf

I Bekendtgørelsens § 15 fastsættes kombineret ungdomsuddannelse til at bestå af fire dele á 20 skoleuger, og der henvises desuden til § 9 stk. 1 i lov om kombineret ungdomsuddannelse, hvoraf det bl.a. fremgår, at uddannelsen tilrettelægges som heltidsuddannelse. I PSF efterlader det en række spørgsmål. For det første lægger det op til, at eleverne på kombineret ungdomsuddannelse har 12 ugers ferie om året, hvilket er overordentlig lang tid, ikke mindst målgruppen taget i betragtning. For det andet ser vi en risiko for, at kombineret ungdomsuddannelse reelt bliver ganske forskellige uddannelser, hvor fx elever i det ene udbudsområde har 28 ugentlige timer, mens elever i det andet har 35 ugentlige timer.

I PSF mener vi, at bekendtgørelsen med fordel kunne tydeliggøre, dels hvordan 'en varighed på 20 skoleuger' skal forstås (og herunder om det implicerer 12 ugers årlig ferie for eleverne), dels præcisere forventningerne til ugentligt timetal, alternativt udfolde hvordan 'heltidsuddannelse' skal forstås. Særligt i betragtning af at et institutionssamarbejde potentielt sker imellem 12 forskellige institutionstyper, samt at netop uddannelsesstrukturen er afgørende for økonomien i samarbejdet.

4. En mere fleksibel tilrettelæggelse af uddannelsens indhold

Fra begyndelsen har kombineret ungdomsuddannelse bestået af tre elementer, nemlig fag særligt udviklet til uddannelsen, elementer fra anden uddannelseslovgivning (herunder fag på minimum D-niveau) samt erhvervstræning. Det går naturligvis igen i bekendtgørelsen, men som noget nyt sættes skarpe krav til vægtningen af elementerne (jf. § 17). PSF finder dette problematisk på flere måder. For det første har man på en række andre områder i bekendtgørelsen fastholdt en principiel åbenhed, for dermed at give det enkelte institutionssamarbejde gode arbejdsbetingelser ift. at lave en uddannelse, der passer til lige præcis det lokale område. Når der i bekendtgørelsen sættes præcise angivelser for, hvordan

uddannelsens elementer skal vægtes på hver del af uddannelsen, ser vi en stor risiko for, at det bliver en barriere for at lave uddannelsesforløb, der passer til erhvervstema og beskæftigelsesprofil i netop det lokale område.

I **PSF mener vi**, at bekendtgørelsen bør åbne for en større fleksibilitet i sammensætning af uddannelsens elementer. Det kunne gøres ved at lade bekendtgørelsen angive en retningslinje i form af mål og rammer, i stedet for et specifikt krav om at halvdelen af undervisningen skal være kompetencegivende. Det ville tillade det enkelte institutionssamarbejde en større fleksibilitet i udviklingen af uddannelsesforløbene (og dermed optimal tilpasning til deres lokale område), mens ministeriet fortsat vil kunne forholde sig til vægtning af uddannelseselementerne og dermed uddannelsens kvalitet i behandlingen af de enkelte ansøgninger.

Forslag: Til bekendtgørelsens § 17. Stk 2-4:

I alle tre stykker at fjerne den præcise angivelse af, hvor stor en andel der skal være erhvervstræning og kompetencegivende undervisning (se neden for under pkt. 5, hvor forslaget konkret fremgår af stk. 2, og samme ændring foreslås i stk. 3 og 4).

5. Kompetencegivende fag i en kompetencegivende uddannelse

Det ny uddannelseselement i kombineret ungdomsuddannelse er de tre fag, der er særligt udviklet til uddannelsen: Arbejdspladslære, samarbejdsfag og erhvervsfag. Som det beskrives i § 17 er det for os lidt uklart, hvorvidt de tre fag betragtes som kompetencegivende. For så vidt de ikke er tænkt som sådan, finder vi det i PSF både mærkværdigt og uheldigt, at man laver en kompetencegivende uddannelse, hvor en stor del af undervisningen ikke er kompetencegivende.

I **PSF mener vi**, at de tre fag (arbejdspladslære, samarbejdsfag og erhvervsfag) bør angives som kompetencegivende fag, samt at det skal fremgå af bekendtgørelsen.

Forslag: Til bekendtgørelsens § 17. Stk. 2-4 tilføjes ord (ændring fremhævet med fed skrift neden for i stk. 2, og samme ændring foreslås i stk. 3 og 4):

Stk. 2. Uddannelsens 2. del består af **kompetencegivende** undervisning i arbejdspladslære, samarbejdsfag, erhvervsfag og kompetencegivende undervisning efter anden uddannelseslovgivning, herunder undervisning i kompetencegivende fag, der kan afsluttes på minimum D-niveau, samt erhvervstræning af minimum 2 ugers varighed.

Generel bemærkning til optaget på kombineret ungdomsuddannelse

Afslutningsvis finder PSF ekstraordinært grund til at problematisere kvotebestemmelsen på 2.500 elever om året til kombineret ungdomsuddannelse. Vi er bekendte med, at det ikke er en del af bekendtgørelsen om kombineret ungdomsuddannelse, men går tilbage til aftaleteksten om samme. Når vi alligevel gør opmærksom på problemstillingen her, er det, fordi det for os at se er en både stor og unødvendig barriere i udvikling og drift af kombineret ungdomsuddannelse. Når enhver elev, der optages, tæller fuldt og helt med i de 2.500 årlige elever – uanset evt. frafald – er det vanskeligt for institutionssamarbejdet at vide, hvor mange elever, man kan regne med; både i de økonomiske fordelingsnøgler institutionerne imellem, men også i fx holdstørrelser på sigt. Derfor vil vi kraftigt opfordre til, at man i stedet vil operere med 2.500 årselever på kombineret ungdomsuddannelse, idet man derved ikke bliver sårbar for frafald, overgange til anden uddannelse mv.

Med venlig hilsen

Axel Hoppe
Sekretariatsleder PSF